

Nadovšetko, čo treba strážiť, stráž svoje srdce, lebo z neho pochádza život

Príslovie 4:23

V tomto verši Boh nehovorí, že strážiť máme len svoje srdce, ale že si srdce máme strážiť nadovšetko. Stráž srdca má byť pre nás najvyššou prioritou medzi strážením si všetkého možného, lebo z neho pochádza život.

Stráž svoje srdce – to je príkaz, nariadenie, i dobrá rada. Keď nás Boh takto usmerňuje, očakáva od každého z nás, že to tak aj budeme robiť. V evanjelickom preklade je tento verš uvedený nasledovne: „So všemožnou bdelosťou chráň si srdce...“. So všemožnou bdelosťou – t.j. ako sa len dá; všetkými možnými dostupnými spôsobmi a prostriedkami si chráň/stráž svoje srdce.

Život, ktorý žijeme, vychádza z nášho srdca a to, čo teraz leží v našom srdci, určuje našu budúcnosť, ovplyvní to naše budúce veci. Ako rozmýšľaš o dňoch, ktoré prídu? Si plný strachu, očakávania a úzkosti, čo bude, alebo si plný nádeje, radosti a dôvery? Prorok Habakuk vložil do svojho srdca rozhodnutie: „Keby hneď aj nekvitol fík a nebolo by úrody na viničoch; keby sklamlalo dielo olivy a polia by nedorobili potravu; keby drobné stádo bolo odrezané od košiara a nebolo by hoväda v stájach, ja sa jednako budem veseliť v Hospodinovi, budem plesať v Bohu svojho spasenia“ (Habakuk 3:17-18).

Budúci život človeka sa neodvíja len tak z ničoho, ale tá jeho stránka, ktorá závisí od človeka a ktorú ovplyvňuje človek sám, sa odvíja od rozhodnutí, ktoré sa rodia v jeho srdci. Je preto dôležité, čo je v tvojom srdci, čím je tvoje srdce zaplnené (či skôr zapratané) a čo sa v tvojom srdci deje.

V srdci môže byť všeličo. Môžu sa tam diať úžasné veci. Môže tam byť pokoj alebo nepokoj, radosť alebo starosť, strach a úzkosť o to, čo sa práve s nami deje, alebo čo má prísť; sklúčenosť alebo očakávanie v rôznom zmysle slova (dobrého, zlého a pod.). Srdce človeka je schopné mnohých rôznych a protikladných vecí. Pán Ježiš Kristus karhá učeníkov, keď hovorí: „... Ó, nezmyselní a spozdili srdcom veriť všetkému tomu, čo hovorili proroci!“ (Lukáš 24:25 – podľa prekladu prof. Roháčka, alebo podľa evanjelického prekladu: „Ó, nerozumní a leniví srdcom veriť...“). Srdce môže byť lenivé, neschopné a neochotné, ale tiež v ňom môže byť horlivosť – horlivosť pre Boha, alebo aj pre rôzne iné veci. Veľa toho a veľmi rozdielného môže byť v srdci človeka.

V 5. Mojžišovej 8:11-18 Boh varuje Izrael:

„Vystříhaj sa, aby si nezabudol na Hospodina, svojho Boha... Aby snád', keď budeš jesť a nasýtiš sa a vystavíš si krásne domy a budeš bývať..., aby sa nepovýšilo tvoje srdce, a zabudol by si na Hospodina, svojho Boha..., lebo by si povedal vo svojom srdci: Moja sila a vláda mojej ruky mi zadovážila tohto bohatstva. Ale budeš pamätať na Hospodina, svojho Boha, lebo on je ten, ktorý ti dáva silu...“. Varuje ich, aby sa nepovýšilo ich srdce, aby požehnania nepripisovali sami sebe, svojim schopnostiam, svojej šikovnosti a svojej sile.

Toto je ponaučenie aj pre nás dnes. Požehnania, ktorých sa nám dostalo a dostáva, nie sú z nás! Treba zostávať v pravde a uvedomovať si ju a držať sa toho, že som stále závislý od Boha, a že je to Boh, ktorý ma požehnáva, a všetky dobrodenia, nech ich je koľkokoľvek, sú od neho.

Srdce môže túžiť po všeličom

Mnohé Božie deti majú viacero cieľov, majú zacielené na viacero vecí. Hľadajú Pána, ale súčasne hľadajú aj iné veci, ako je spoločenské postavenie, kariéra alebo niečo iné. Túžia po spoločenstve s Bohom, s Ježišom Kristom, ale túžia aj po inom. Veľa cieľov a veľa túžob v srdci spôsobuje rozdelenosť srdca. Má za následok, že nerozpoznávame Božiu vôľu, nemáme spoločenstvo s Pánom, alebo že je toto spoločenstvo slabé, plytké. Naším cieľom, zámerom, túžbou by mal byť len a len Ježiš Kristus: „A tak ak ste vstali z mŕtvych s Kristom, hľadajte veci, ktoré sú hore, kde sedí Kristus po pravici Boha; na to myslíte, čo je hore, nie na to, čo je na zemi“ (Kolosenským 3:1-2). Písmo Božie deti upravuje: Keď sme spolu s Kristom vstali z mŕtvych, tak by Ježiš Kristus mal byť naším hlavným a jediným cieľom a jedinou prioritou. Iba vtedy, keď hľadáme výlučne Pána a nehľadáme nič iné, ani netúžime po ničom inom, sú naše srdcia rýdze a nerozdelené.

Božie deti, tí, ktorí uverili v Ježiša Krista a sú znovuzrodení, majú nové srdcia; sú nové stvorenia v Kristovi: „Takže ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; drevne pominulo, hľa, všetko je nové“ (2. Korinským 5:17). Ich srdcia sú mäkké, mäsité – a to učinil v nich Boh tak, ako to zaslúbil: „A dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra a odstránim to kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa.“ (Ezechiel 36:26). Ak vnímajú, že s ich srdcom niečo nie je v poriadku, tak potrebujú preskúmať, prečo to tak je a čo sa stalo s ich srdcom – čo sa s nimi deje?! Jednu príčinu sme už spomenuli: veľa cieľov, veľa túžob a Pán Ježiš Kristus nie je na prvom mieste, a tým vlastne nie je ani pánom v ich živote. Inú príčinu môžeme vidieť v nasledovnom – a to je vec svedomia.

Svedomie je súčasťou srdca a ak je hriech v živote človeka, tak je jeho svedomie nečisté. Hriech ťaží svedomie a srdce je utrápené, nečisté, no, všelijaké. Navyše, hriech spôsobuje stratu spoločenstva s Bohom. „A toto je zvesť, ktorú sme počuli od neho a ktorú vám zvestujeme, že Boh je svetlo, a že niet v ňom nijakej tmy. Keď povieme, že máme obecenstvo s ním a chodíme vo tme, luháme a nečiníme pravdy; ale keď chodíme vo svetle, ako je on vo svetle, máme obecenstvo jeden s druhým, a krv Ježiša Krista, jeho Syna, očisťuje nás od každého hriechu“ (1. Jánov 1:5-7). S hriechom treba konať – máme milosť na pokánie. Vyznať hriech, opustiť ho a krv Ježiša Krista očistí naše svedomie a srdce sa upokojí. Pokánie by malo byť neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného života v posvätení. Pokánie by malo byť našim životným štýlom.

Písmo nás vedie k tomu, aby sme strážili svoje srdce a varuje nás, aby sme svoje srdce nezatvrdzovali (pozri Židom 3:12-13). Aj nové mäsité srdce je možné zatvrdiť – hriechom a zvodom do hriechu.

Uvedomme si, že strážiť svoje srdce je naša zodpovednosť. Boh nám stvoril nové (mäsité) srdce. Naše srdce je obrezané obriezku Kristovou vo zvlečení tela hriechov (Kolosenským 2:11). Len a práve vďaka tomu sme aj schopní žiť v novote života a aj strážiť svoje srdce. Zároveň je to však aj našou zodpovednosťou. Strážiť svoje srdce je naša úloha, naša povinnosť! Sme zodpovední za svoje srdce. Nebuďme alibisti – nezbavujme sa tejto zodpovednosti, keď nás Písmo upravuje, že to máme robiť.

Pritom Boh naše srdce neustále stráži (1. Korinským 1:8), avšak robí to takým spôsobom, že neobchádza našu vôľu a naše chcenie. Robí to cez nás a v nás, takže sme to my, ktorí sme zároveň zodpovední za to, aby sme si srdce strážili. Svätý Duch nás bude varovať, keď budeme srdcom blúdiť, bude nám signalizovať, keď zídeme z cesty, a pritom bude stále platiť, že strážiť si srdce je našou úlohou.

Ako môže človek strážiť svoje srdce?

Jedno z dôležitých napomenutí Písma ohľadom nášho srdca je aj miesto v Židom 3:12–13. Aj tu sa píše „Hľadte, bratia...“: „Hľadte, bratia, aby snád nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha. Ale sa napomínajte každý deň, dokiaľ sa volá: dnes, aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu“ (Židom 3:12-13). Prostriedkom k stráženiu si srdca je aj vzájomné napomínanie sa.

Inými slovami dávajte si pozor na srdce. Okolo nás sú rôzne vplyvy sveta, ktoré, keď pustíme do svojho vnútra, spôsobujú žiadosti v srdci a keď žiadosť počne, plodí hriech a hriech spôsobuje smrť. Preto „stráž svoje srdce, lebo z neho pochádza život“. A o tomto je reč, keď Písmo hovorí „stráž svoje srdce... aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu“. Koniec koncov problém nie je hriech samotný, lebo ten tu je, a je tu už dosť dlho, ale problémom je

tvoje srdce a ty sám, lebo máš svoje srdce pred hriechom strážiť. Máme si dávať pozor na svoje srdce, ale máme strážiť aj jeden druhého: „... Ale napomínajte sa každý deň“. Sme údmi jedného tela, a preto máme pomáhať jeden druhému a jeden druhého strážiť pred pádom do hriechu. Ochraňovať jeden druhého aj formou napomínania je jedna zo vzájomných úloh údov tela Kristovho. K ochrane a stráženiu svojho srdca potrebujeme aj ostatných bratov a sestry. Strážiť si svoje srdce je zodpovednosť predovšetkým moja, ale aj nás všetkých navzájom.

Zotrvávať vo viere a rásť v nej

Ty musíš byť presvedčený, že Boh s tebou má tie najlepšie úmysly, že ti chce len dobré a najlepšie. Mali by sme deň čo deň „držať“ svoje srdce na uzde a usmerňovať, upravovať ho k Božej kázni a poslušnosti. „Zaved' svoje srdce ku kázni a svoje uši obráť k rečiam známosti! Počuj, ty, môj synu, a buď múdry a uprav svoje srdce rovnou cestou. Daj mi, môj synu, svoje srdce, a tvoje oči nech pilne pozorujú moje cesty“ (Príslovie 23:12+19+26).

Obracaj svoje srdce vždy smerom k Bohu a jeho zapísanému slovu. Tvoje srdce chce ísť svojou cestou, po svojich vlastných chodníkoch, ale ty ho môžeš nasmerovať inak; môžeš ho riadiť a smerovať po Božích cestách. To je tvoj údel, tvoja vec, tvoja úloha: „Urovnaj stezku svojej nohy, a nech sú upravené všetky tvoje cesty; neuhni sa ani napravo ani naľavo; odvráť svoju nohu od zlého“ (Príslovie 4:26-27).

Ako inak ešte môžeme strážiť svoje srdce?

Aj spôsobom, o ktorom sa píše v liste Jakuba: „Takže, moji milovaní bratia, nech je každý človek rýchly počuť, pomalý hovoriť, pomalý do hnevu.“ (Jakub 1:19).

Ale aj v Prísloví: „Odstráň od seba prevrátenosť úst a vzdial' od seba krivolakosť rtov.“ (Príslovie 4:24). Odvracaj svoje ústa od falše, od nepravdivých a falošných rečí: „Tvoje oči nech hľadia priamo vopred, a tvoje víčka nech sa dívajú priamo pred teba.“ (Príslovie 4:25).

Chránenie srdca súvisí nielen s hovorením, ale aj s tým, na čo sa dívame – vo všeobecnosti teda s tým, čo si púšťame do svojho vnútra – na čo sa dívame, čo počúvame. Čím sýtiš svoje srdce, to je zodpovednosť každého jedného – nikto tú zodpovednosť za teba nemôže vziať na seba.

Z času venovaného modlitbe potrebuješ vyjsť premenený – veď to je čas, keď máš spoločenstvo s Pánom celého vesmíru, a to sa musí u teba prejaviť. Čokoľvek v tomto čase prijmeš do svojho srdca, to si podrž a nech sa to stane skutočnosťou v tvojom živote.

Tvoje srdce je prameň tvojho života. Nikto iný okrem teba nemá tú zodpovednosť a nebude strážiť tvoje srdce – len ty sám. Každý je zodpovedný sám za seba!